

Bloemendaalse kunst in het openluchttheater

Evenals het vorige jaar houden de Bloemendaalse kunstenaars — ter ere van de lente — een tentoonstelling in het openluchttheater. Toen wij in het begin van deze week de expositie bezochten, was zij nog in aanbouw. De voorbereidingen zijn in volle gang. Men is bezig met het plaatsen van schotten, er worden tafels en stoelen aangesleept, een schilder zwaait zijn verfkwaast en een werkster is druk met spons en boender in de weer. We beleven hier een echte Hollandse voorjaars-idylle!

Tegen de wanden staan tientallen schilderijen, aquarellen, tekeningen en ook enige klei-plastieken opgetast.

Dit alles te zamen vormt één groot stilleven — zij het dan een alles behalve rustig stilleven — en te midden van dit chaotische gedoe staat de heer Van Steenwijk, gehuld in een stofjas, met een hamer in de hand de werkzaamheden te dirigeren.

Als we hem tussen de bezigheden door aan de praat krijgen, toont hij zich, in de eerste plaats, bijzonder ingenomen met het feit, dat hij thans over meer ruimte beschikken kan dan verleden jaar.

„Ik kan nu de werken wat ruimer hangen, waardoor alles veel beter tot zijn recht zal komen”, aldus de heer Van Steenwijk.

Zijn er alleen werken van beroepschilders of ook van amateurs?

„Er zijn zowel werken van beroepschilders als van amateurs”.
Wat is er ingezonden?

omgeving — in het naaldenveld — terug brengt.

Daarna speuren we verder tussen de stapels langs de wand en ik moet zeggen, dat dit een bezigheid vol verrassingen is.

Werk van Anton Pieck

Daar zijn enige geacheveerde tekeningen uit Zwitserland van Anton Pieck, zoals het sierlijk getekende „Bron in Aarau”. G. van Duffelen neemt ons mee naar het Overveense Kopje en onze blik dwaalt over het vertrouwde panorama met Haarlem in het verre zonlicht.

Mej. C. R. de Josselin de Jong komt voor de dag met een vlotte penseel-tekening en een zonnige aquarel van Venetië. Van Simon de Heer is er een babyportretje dat ons amuseert, en een gedistingeerd jongensportret. Zijn dochter — mevr. J. C. Meyer-de Heer — toont ons een intiem tulpenveldje. Jos. Hoogwout combineerde met smaak een bouquet roze en witte bloemen met een Oosters beeldje. E. de Wilde is beter op dreef geweest in zijn lente-bloesems en voorjaarsbloemen dan in een landschap. F. A. van Velsen ontdekte een oude rustieke paardenstal, waarvan hij een kleine — maar rake schets tekende. Van een schuurtje midden in 't weiland, bij een sloot met wilgen, maakte hij een echt Hollands schilderijtje. Van H. A. Hage krijgen we een aandachtig geschilderd mansportret te zien. Het echtpaar Koemans, dat kort geleden uit Frankrijk kwam en zich in Bloemendaal vestigde, vertegenwoordigt de moderne kunst. Het ingetogen portret van mevr. L. Koemans Peletier, dat in diepe kleuren gehouden is, heeft ongetwijfeld iets boeiends. H. Koemans schilderde in fijne gelen en grijzen een atelierinterieur met een gitaar en een palet.

D. P. H. Wentzel gaf een beeld van de IJmuidense haven met een schip in een dok en daaromheen het gewirwar van visschersscheepjes, masten, zeilen en sloompijpen. Zijn „Bollenvelden bij Lisse” maakt door de spontaniteit, waarmee het geschilderd is, wel een frisse indruk, maar toch is het geheel nog te wild gedaan en niet voldoende beheerst. Het „Dorp in Vallei” door E. H. Heijmans kenmerkt zich door een aantrekkelijke naïviteit. Zijn talent zou ook geschikt zijn voor de wand-schilderkunst. Een ander landschap is meer atmosferisch gehouden. J. T. van Steenwijk maakte een geestig schilderij van Hansje's bees-ten, waarvan ook de kleuren goed gekozen zijn. Vermelding verdienen eveneens zijn curieus geschilderde schelp van glanzend paarlemoer en

En nu, zwier getekende jongenskop.

Mooie aquarellen

Speciale aandacht vragen we voor mevr. Broekman-Klinkhamer's gevoelige aquarel met maïskolven, rode, witte en paarse besjes, belevens enige rose lampion netjes. Zonder twijfel behoort deze aquarel tot de beste werken der expositie.

Van Herta de Heer Nijemeyer noederden we een pittig e pentekening van een zolderuitzicht, van Tine Tolk een verdienstelijk geaquarelleerde „Kust van Cornwall”, van mevr. A. C. Boissevain van Heek een zorgvuldig geschilderde gele roos in een vaas, van G. E. R. Huyser een schilderachtige oude kerktoren in Lisse en van H. Lit een met toewijding geschilderd bloemstuk van duizendschoon.

Ons tot het kunstnaaldwerk bepalend, noemen wij een leuke kleurige paljas van mevr. J. C. Meyer de Heer en een fijn geborduurd kerstengel tegen een mooie, donkerrode achtergrond van mevr. G. E. R. Schipper.

De beeldhouwster mevr. D. Bok Hacusel toont zich in enige reliëfs een kunstig portrettiste.

Helène Wildervanck de Blécourt — eveneens beeldhouwster — komt met enige merkwaardige dingen voor de dag, zoals een expressieve kop van een negerin en een waterspuwer met grappig getuite lippen. Haar bronzen deurklopper, in de gestalte van een jonge man, die ook werkelijk klopt, zou men zo op een massieve poortdeur willen hangen. Hiermede hebben wij dan een greep uit de vele inzendingen gedaan.

Zoals bekend is wordt de tentoonstelling zaterdagmiddag geopend door Bloemendaal's kunstzinnige burgemeester Dr. D. H. Peereboom Voller.

Tot en met 26 mei zal men de expositie kunnen bezichtigen.

J. D. V.

PIANO's

nieuw vanaf f 1495,—
met 5 jaar garantie.

ALPHENAAR

Kruisweg 49 - Haarlem

„Er zijn veel bloemstukken en landschappen, maar ook stilleven en portretten. Bovendien is er kleinplastiek en kunstnaaldwerk. Ik hoop, dat U, als de tentoonstelling gereed is, nog eens terug zult komen. Op 't ogenblik is alles nog zo rommelig.”

Dan vertelt de heer Van Steenwijk mij, dat hij zo juist met burgemeester Peereboom Voller een bezoek heeft gebracht aan de zeeschilder Oscar Mendlik in Aerdenhout. „Hier ziet U zijn inzending.”

Het is een goede vangst: twee zee- en een landschap en plotseling zijn we in gedachten 's nachts op de donkerblauwe oceaan met zilverschitteringen van het maanlicht. Dan bekijken we het landschap, dat ons weer in onze eigen

Bloemendalers exposeren in het Openluchttheater

Voor de tweede maal heeft de gemeente Bloemendaal een tentoonstelling georganiseerd van prestaties van degenen die in haar ambtsgebied penseel, boetseerstok of tekenstift hanteren. Vergeleken bij het vorig jaar is het peil thans iets hoger: de enormiteiten van toen zijn ons dit jaar bespaard. Het merendeel der inzendingen ligt thans op het niveau van de schilderijenwinkel; figuren, die in e enplaatselijke verenigings-expositie niet opvallen, vormen hier de top. Ons bezwaar tegen de pretentie om het dilettantisme als norm te stellen voor het predikaat „beeldend kunstenaar” moeten wij blijven handhaven. Wij geloven niet, zoals Bloemendaals burgemeester, dat dit het beginpunt moet zijn om de kunstbeoefening in de gemeente te ontwikkelen. Wij geloven wel, dat de mentaliteit bij het gemeentebestuur verkeerd is waardoor er steeds een materieel project voorrang zal krijgen als het er om gaat een uitgave in de kulturele sektor te overwegen. Het testimonium paupertatis ligt uitsluitend in de ideale sfeer.

Verandert deze instelling, dan zullen zoals elders ook hier de materiële middelen wel aanwezig blijken om de artistieke kultuur, i.c. het ideale klimaat ervoor, te bevorderen, aangepast aan het in ons land algemeen geldende peil.

Hoe een gemeentebestuur een projekt als het onderhavige als zijn enige kulturele aktiviteit durft presenteren verbaast ons steeds weer.

Amateurs hebben het recht als zodanig vrienden en belangstellenden bijeen te roepen om de resultaten van hun vrijetijdsbesteding te vertonen. Aangekondigd als beeldende kunstenaars vallen zij evenwel als erwten door een bollen zeef.

De ontwikkeling van de kunst ge-

durende de laatste halve eeuw schijnt aan de gemeente Bloemendaal voorbijgegaan te zijn. Slechts drie infiltraties zijn aanwijsbaar: de emalle schaaltes van Draaisma zijn contemporain, sommig werk van zijn vrouw en, hoewel niet rijp, de inzending van Wentzel liggen binnen het tijdvak.

Uit de honderd-en-een inzendingen selecterend wat kwaliteit vertoont, noemen wij vervolgens: Athene van De Booy, Kennemerduinen van Van Duffelen, Besjes van mevr. Broekman, Landschap van Heymans, Kippen en Kinderstudie van mej. Josselin de Jong, niet te vergeten Kop van mevr. Koemans, de bloemstukken van Wilde en een deel van de collectie mevr. Wildervanck de Blécourt.

L. T.

E. H. HEIJMANS
39. Landschap
40. Dorp in vallei

RIJNEGOMLAAN 58 - AERDENHOUT
olieverf f 250,--
olieverf " 400,--

E. H. Heijmans exposeert in Bloemendaal

In de wachtkamer van het Bloemendaalse raadhuis te Bloemendaal werden donderdagmiddag een zevental doeken opgehangen van de Aerdenhoutse schilder E. H. Heijmans, wonende aan de Rijnegomlaan 58. De heer Heijmans, geboren in 1912 te Utrecht, is autodidact. Hij put de onderwerpen voor zijn schilderijen, uit impressies tijdens zijn veelvuldige reizen in binnen- en buitenland. In 1934 en 1935 verbleef hij twee keer gedurende geruime tijd in Israël, waar hij onder andere deel uitmakende van hulppolitietroepen te paard, een opstand van Arabieren meemaakte. In de jaren 1936 en 1937 bracht hij opnieuw een bezoek aan Israël en in 1938 en 1939 aan Argentinië. Ook in Europa heeft hij veel gereist en zijn doeken zijn daar het resultaat van. Vooral boomstudies hebben zijn bijzondere aandacht en enige voorbeelden daarvan zijn nu in de wachtkamer geëxposeerd, onder andere „De drie Apostelen” aan de Zijlweg in Overveen, „Bomen bij maanlicht in de Kennemerduinen”, een landschap in Limburg en een landschap in Zuid-Frankrijk. De heer Heijmans vertelde ons, dat hij in zijn woning aan de Rijnegomlaan jarenlang een handel in oude schilderijen dreef, maar sedert twee jaar, vooral op aandrang van zijn echtgenote, is hij daarmee opgehouden en is hij zich intensief aan het schilderen van landschappen gaan wijden. Hij maakt ook mozaïeken en boetseert.

Heijmans. Dagbl. 11.5.58

H. Dagbl. 15.4.58

AERDENHOUT
Rijnegomlaan 58

Datum postmerk.

UITNODIGING

Ondergetekende nodigt U uit tot de opening ener tentoonstelling van zijn schilderijen, welke gehouden wordt in het Restaurant Walserij Oost, op de terreinen der Kon. Ned. Hoogovens en Staal fabrieken N.V. te IJmuiden.

Opening: Zondag 13 April 1958, te 14 uur.

Verdere mogelijkheid tot bezoek: iedere Zaterdagmiddag van 15 tot 18 uur gedurende de maand April en op 3 Mei.

Hoogachtend,

EDUARD HEIJMANS

Eduard Heymans exposeert werken in IJmuiden

De in Aerdenhout woonachtige schilder Eduard Heymans exposeert thans een groot aantal schilderijen, in hoofdzaak landschappen in het restaurant van de Walserij Oost op de terreinen der Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staal fabrieken n.v. te IJmuiden. Deze tentoonstelling werd zondagmiddag om twee uur geopend en zal verder iedere zaterdagmiddag van drie tot zes uur gedurende de maand april en op 3 mei geopend zijn. Er bestond zondag al dadelijk vrij veel belangstelling voor deze expositie.

De heer E. N. Heijmans, die thans vijfenvertig jaar is, werd in 1912 in Utrecht geboren. Hij is autodidact en ontleent de onderwerpen voor zijn schilderijen hoofdzakelijk aan zijn veelvuldige reizen, zowel in Nederland als daarbuiten. In de jaren 1934 en 1935 en ook in 1936 en 1937 verbleef hij twee keer geruime tijd in Israël en ook een bezoek aan Argentinië in 1938-1939 leverde hem de nodige inspiratie. Voorts schilderde hij veel in het zuiden van Frankrijk, zoals ook hier blijkt. De laatste tijd is de heer Heijmans zich aan de „abstracte” schilderkunst gaan wijden, waarin hij naar zijn zeggen bijzonder veel voldoening vindt.

E. H. Heymans exposeert

Op de hoogovens te IJmuiden zal de eerste weken in diverse schaftlokalen werk van de Aerdenhoutse schilder E. H. Heymans worden tentoongesteld. Deze expositie zal zondagmiddag van 2 tot 5 uur in het schaftlokaal van walserij Oost voor het publiek geopend zijn.

Wijze Volk 12.4.58

schilderijtentoonstellingen in
schachtlokalen van Hoogovens en
aangesloten bedrijven

E . H . H E Y M A N S

Heymans exposeert in IJmuiden

Zondagmiddag werd onder vrij grote belangstelling in het restaurant van de „Walserij Oost” van de Hoogovens te IJmuiden een tentoonstelling van werken van de Aerdhouthouse schilder Eduard H. Heymans geopend. De onderwerpen, die Heymans voor zijn schilderijen kiest, zijn voornamelijk ontleend aan impressies in het buitenland en zij frapperen door een sterk kleurgevoel en door vlotte opzet.

Utrechtenaar van geboorte (1912) bezocht Eduard Heymans het Kennemer Lyceum in Bloemendaal. Na zijn dienstdienst maakte hij veel zwerftochten door Europa. Uit Joodse ouders geboren, voelde hij zich sterk tot Palestina aangetrokken en tot tweemaal toe in de jaren 1934—1935 en 1936—'37 vertoefde hij in dat land. Aanvankelijk maakte hij mozaïeken en boetseerde hij, doch thans is hij zich geheel op de abstracte schilderkunst gaan toelleggen, waarin hij nu zijn weg meent gevonden te hebben.

Heermst. Courant 18/4, '58

Eduard Heijmans en Michel Lablais

Bij zijn afscheid van de Hoogovens heeft de heer C. F. van Dam ons verteld dat hij de exposities in het restaurant en de kantines zou blijven verzorgen. Inmiddels had daar dan een hele reeks plaats. Thans kunnen de werknemers en bezoekers er schilderijen van Eduard Heijmans aantreffen. En omdat Heijmans uit onze buurt is — hij woont in Aerdenhout — zijn we weer eens gaan kijken. Heijmans beoefent de schilderkunst als beroep pas enkele jaren. Dat is dan ook wel te zien ondanks de zekerheid waarmee veel op het doek werd gebracht. Men bemerkt het vooral aan de figuren, die in het hier geëxposeerde niet zo veelvuldig overigens voorkomen.

Heijmans heeft nogal het een en ander ervaren in het leven. Na reizen in Europa zat hij in Palestina en later in Argentinië en daar was zijn bestaan niet zonder avontuur. Voor de oorlog was hij in Nederland terug, waar hij gedurende de bezetting moest onderduiken. Kar men van een vijfenveertigjarige met zo het één en ander achter zich verlangen nog opnieuw het tekenen te studeren als de man meent zoveel te vertellen te hebben en dat ook wel meer of minder overtuigend doet? Enkele landschappen, zoals dat van de Kennemer Duinen en een kleiner doek, dat „Bomen” genoemd wordt, zijn zelfs bijzonder mooi. Het beste komt Heijmans me voor als hij zich wat betreft kleurgebruik een beetje intoomde. Bij teveel verschillende kleurvlakken mist men wel eens iets van spanning. Te gelijkelijk bieden die kleuren dan tegen elkaar op. Dat is jammer, want Heijmans' kleurgevoel lijkt me niet slecht.

Zijn uitbundig verfgebruik maakt het verder moeilijk nog eens op één en ander terug te komen. Hij zou daartoe zijn techniek moeten veranderen en ik dacht het mogelijk dat Heijmans aan spanning in zijn werk kan winnen bij meer afwegen nog van de kleur. In de door Van Dam verstrekte inleiding bij Heijmans' werk wordt verteld, dat deze thans „abstract” schildert. Gezien het feit, dat het moeilijk is zijn tekorten in het tekenen nog weg

te werken, kan ik dit wel begrijpen, al vind ik het jammer, dat dan bepaalde beloften, gedaan in naar sfeer en structuur bijzondere landschappen, zo wellicht niet vervuld worden.

Michel Lablais

In het Tuinhuis van de kunsthandel Santee Landweer te Amsterdam exposeert tot 1 mei weer eens een nog betrekkelijk jonge Fransman.

Het zijn meestal niet de schilders „à la mode”, die men daar leert kennen. En zo voegt deze kunsthandel steeds iets toe aan wat we van hetgeen in Parijs leeft dan al weten. Nu is dat het feilloos getekende werk van Michel Lablais: het zijn schilderijen waarin de tekening namelijk erg belangrijk is. Wel bewust vertekent Lablais de uit de natuur betrokken vormen ter ondersteuning van de uitdrukingskracht van zijn verbeeldingen en maakt hij ze passend in zijn eenvoudige composities, die soms licht naar het decoratieve neigen. De aard van de kleur, de materie van de verflaag en de wijze waarop die verf is aangebracht vullen die neiging nog aan. Van invloed op Lablais' visie was onder meer kunst uit het verre Oosten, waar hij een tijd verkeerde en waaruit hij ook wel zijn zo simpele onderwerpen betrok. Ondanks het sterk lineaire accent en de meestal zo ingehouden kleur is Lablais' werk niet droog te noemen. Zijn humor alleen al beschermt hem daartegen. Tederheid vermag bij hem soms hetzelfde te doen.

Bob Buys

Haarl. Dagbl. 17.4.58

N. H. Cr. t.

Expositie E. Heymans bij Hoogovens

Start van schildersloopbaan van een gerijpt mens

Er leven buiten de beoefenaren van de kunstvakken om nog vele kunstenaars. Meer misschien dan men kan vermoeden. Dit zijn de kunstenaars naar de geest die, om welke redenen dan ook, niet of slechts gedeeltelijk tot uiterlijking in de daad zijn gekomen.

Zo af en toe wordt men gewaar dat zo iemand van de ene dag in de andere het jasje van eenzaam burger, dat hem eigenlijk nooit heeft gepast, geruild heeft voor de schilderskiel en daarmee de consequenties heeft getrokken uit de aanleg van zijn persoonlijkheid. Wij komen direct terecht in de termen van de schilderkunst, wan het kunstenaarschap van dichters, muzikanten en tonelisten schijnt de gelijktijdigheid van het burgerberoep beter te verdragen.

Het zou wel eens interessant zijn te onderzoeken in hoeverre deze gevallen als kunstenaar geboren zijn of in hoeverre het leven ze tot kunstenaar heeft gemaakt, en of deze mogelijkheid gebonden is aan een mens-type.

Meestal zijn deze „late roepingen” maatschappelijk en sociaal reeds lang gevestigd en brengt de overgang naar het vogelvrije bestaan grotere moeilijkheden met zich mee dan de overgang van de ene werkkring naar de andere reeds oplevert. Het sociale aspect van dit verschijnsel mag men niet onderschatten. Als de bijeengeraapte moed gepaard is aan de erkenning van bestaande en voortdurende sociale verplichtingen, dan pas is zowel de schilder als de mens gerechtvaardigd.

In en uit blijheid

Met veel flair heeft de Aerdenhoutse heer Eduard Heymans zich ingewerkt in zijn nieuwe milieu. In zijn veelbewogen levensloop is zijn overgang naar het schildersleven niet verwonderlijk.

Voor de landschappen die hij in zijn expositie in het Hoogovensrestaurant laat zien, heeft hij geput uit een arsenaal van herinneringen aan de veelsoortige verschijningsvormen van de aard-

korst, welke hij in vele streken van de wereld heeft waargenomen.

Bij de eerste expositie van een regelmatig opgeleide schilder krijgt men een vakbekwame weergave te zien, terwijl de mens nog te jong is en te weinig heeft geleefd om met die vakmatige middelen wezenlijke dingen te zeggen. Daarentegen is men hier getuige van de boeiende start van 'n schildersloopbaan door iemand die in de rijpheid van zijn leven de kans heeft genomen te vertellen wat hij te zeggen heeft.

Sinds een jaar is hij nu „ bezig”, zoals dat in schilderstaal heet. Zo maar begonnen met een opgeladen schildersdrift en met een duidelijk minimum aan kennis van het vak.

Maar het is verwonderlijk, in hoe korte tijd en zonder opzettelijkheid de artistieke expressie steeds steviger steunt op de beheersing van het métier en wint aan gewoon documentair beeldend vermogen.

Er zijn enige werken te zien, die typerend zijn voor de „zondagsschilder”. Met deze naam duidt men een genre liefhebberschilders aan, die probleemloos en zonder enige behoefte aan het evenaren van de vakmatige schilder, met olieverf vrij kinderlijke, soms volkskunstachtige resultaten bereiken.

Opmerkelijk voor de figuur van Heymans is het, dat, waar de meeste burgers tot beeldende expressie gedreven worden via de innerlijke en intermenselijke ongunst die in het leven hun deel geworden is, Heymans uit en blijheid schildert.

In de besloten voorstelling, die een tentoonstelling in de schaftlokalen van de Hoogovens in feite is, is de werkende bevolking aldaar (en zijn op de zaterdagmiddagen tot en met 3 mei belangstellenden van buiten het bedrijf) in de gelegenheid om te zien hoe in een jaar van concentratie Heymans onbekommerd heeft geschilderd met ongetwijfeld veel talent en expressieve noodzaak in snelle toename van macht over de materialen en zichzelf.

Heymans exposeert in Walserij Oost

Op zesjarige leeftijd speelde H. E. Heymans heel goed op de cello. Maar een musicus is hij nooit geworden. Hij ging naar het lyceum en kwam daarna in het leger. Na de dienst trok hij naar Palestina, waar hij als 23-jarige jongeman mee hielp aan de bouw van het Weizmaninstituut te Rechovoch.

Hij besteedde het paard als hulppolitie toen de Arabieren in opstand kwamen. In 1937 keerde hij voor korte tijd naar Nederland terug. Een pauze in dit zwerversbestaan, want even later duikt hij op in Argentinië om in de uitgestrekte pampa met de Indiaanse stammen rond te trekken.

Dan, in 1939, komt hij naar Holland, waar hij moet onderduiken voor de Duitsers. Na de oorlog maakt hij in Bloemendaal een mozaïek voor een kerk en na korte tijd kunsthandelaar te zijn geweest, grijpt hij zelf naar het penseel en toen was hij kunstschilder.

Een expositie mocht niet uitblijven en dus zien we de thans 45-jarige Heymans in de Walserij-Oost bij de Hoogovens een grote collectie schilderijen exposeren. Al deze landschappen hebben een onheilspellende ruimtelijkheid, een wat koele atmosfeer, waarin bomen, bergen en tegen elkaar leunende huizenblokken als kleur nog weinig zeggen maar in hun harde realiteit de schilder doen kennen als een onaantastbare zelfstandigheid, die zich door stemming of romantiek niet in de luren laat leggen. Of is het technisch tekort oor-

zaak van de kille afweer, die uit de stoere penseelvoering spreekt? Zijn bewondering voor Hercules Seghers en Lorrain zullen hem dan de weg moeten wijzen naar een rijpere schilderkunst en vooral naar meer begrip voor tonaliteit, ook al zoekt hij naar grote optische tegenstellingen in de kleur. Een goede raad, die voortkomt uit het vertrouwen, dat Heymans tot veel in staat is.

FREEK VAN DEN BERG.

BLOEMENDAALSE KUNSTENAARS EXPOSEREN

1958

E. H. Heymans' Madonna in mozaïek kan men waarderen door de naviteit, die er uit spreekt. Van zijn abstracte schilderijen lijkt ons „de Tijd” in donkerblauwe en paarse kleuren, beter dan het wat opdringerige schilderij dat er naast hangt.

Voor de derde maal exposeren de Bloemendaalse schilders, beeldhouwers en sierkunstenaars hun werken in het openluchttheater, dat met zijn duizenden bloeiende narcissen en tulpen thans werkelijk in een poëtisch dal van bloemen her-schape is.

Ditmaal zijn er in de expositieruimte alleen werken van beroepskunstenaars tentoongesteld. Daardoor is het aantal exposanten, dat aan de tentoonstelling deelneemt, geringer dan in vorige jaren — toen ook amateurs meededen — maar dat heeft tot gevolg, dat de betrekkelijk kleine expositiegelegenheid nu niet meer overbezet is. Ook de kwaliteit van het geheel is beter geworden.

Er zijn — om met de schilderijen, aquarellen en tekeningen te beginnen — landschappen, bloemstukken, portretten, enkele stillevens en enige fantasieën.

CATALOGUS DER TENTOONSTELLING VAN WERKEN VAN BEELDENDEN KUNSTENAARS
WOONACHTIG IN DE GEMEENTE BLOEMENDAAL VAN DONDERDAG 15 TOT EN MET
MAANDAG 26 MEI 1958.

E. H. HEIJMANS
29. Spiraalnevels
30. De Tijd
31. Schilderij 1958
32. Madonna Byzantine

RIJNEGOMLAAN 58
olieverf
olieverf
olieverf
mozaïk

AERDENHOUT
f 300,--
f 300,--
f 250,--
n.t.k. *Even Loojcs*

BLOEMENDALERS EXPOSEREN

Tot 27 mei wordt in één der tot expositieruimte omgevormde kleedkamers van het Openluchttheater te Bloemendaal weer werk getoond van beeldende kunstenaars, die woonachtig zijn in deze gemeente. Alleen vertegenwoordigd zijn, naar men mij vertelde, zij die de kunst als vak pretenderen te beoefenen. Beter gezegd: zij, die het schilderen en modelleren als liefhebberij beoefenen, konden hun werk thuis laten. Dit heeft hier en daar kwaad bloed gezet en ik hoorde al van een teleurgestelde, die toch meende, gezien de achter de rug liggende opleiding, recht op vertegenwoordiging te hebben. Het is moeilijk — het blijkt ook weer hier — grenzen te trekken. Dat vakopleiding geen noodzaak behoeft te zijn, is wel bewezen door sommige autodidacten. Als Nederlands voorbeeld kan ik de schilder Johan Buning noemen. Vakopleiding maakt bovendien niet van een ieder een kunstenaar. Zo heb ik dan ook verstandige lieden, die over voldoende kennis van het tekenen en schilderen beschikken, tijdig een andere richting zien inslaan, bijvoorbeeld naar een leidende functie op een reclamebureau, waar hun kennis van zaken dan toch goed van pas kwam. Dat het schilderen ook heel wel te beoefenen is naast een ander vak, waarop men zich terwille ook van het inkomen heeft geconcentreerd, bewijst de cellist-schilder J. Vogtschmidt, van wie wel werk werd aangekocht voor een openbare collectie.

Naar mijn smaak is het dan uiterst moeilijk om in Bloemendaal grenzen te trekken, omdat hier wat betreft de beeldende kunst weinig figuren van voldoende kwaliteit wonen. Met andere woorden: op deze tentoonstelling had men wat mij betreft nog veel meer kunnen weigeren. Duidelijk is dat in meer traditionele academische zin Van Duffelen, O. Mendlik en F. A. van Velsen over een gedegen vak-kennis beschikken. Jhr. A. E. de Savornin Lohman toont maar één kinderportret, maar ik mag hetzelfde van hem zeggen. De tekenaar A. Pieck is knap, vervelend knap. Smaak toont 't echtpaar Draaisma-Haye.

H. A. Hage blijkt me door de inzendingen een wat onduidelijke figuur. Zijn „Roos" is echter voor mij het aantrekkelijkste schilderijtje hier. S. de Heers „Meertje van Caprera" en zijn „Narcissen van Caprera" hebben een echt Hollandse sfeer. Of Heijmans de natuur als aanleiding tot zijn werk kan ontberen, betwijfel ik, gezien zijn abstracte schilderijtjes. Mevrouw C. R. de Josselin de Jongs tekeningen en aquarel konden iets meer gespannen. Haar reïsschets behoort toch wel tot het beste van deze expositie. Fraai vond ik tenslotte een naaldwerkje van J. C. Meijer—De Heer.

Het geheel is echter verre van een evenement.

Bob Buys

Jaarlijkse expositie in Openlucht- theater nu op beroepsniveau

De toespraak die Bloemendaals burgemeester dr. D. H. Peereboom Volter bij gelegenheid van de opening van de tentoonstelling van schilders uit zijn gemeente in de tot expositiezaal getransformeerde kleedkamers van het Openluchttheater heeft gehouden, kan opgevat worden als een troostrede over het kunstbeleid in Bloemendaal. De burgervader deed pregnante uitspraken die ervan getuigen dat na de minder geslaagde aanloop van deze voorjaarsexposities, het inzicht is gezuiverd en dit stemt ons hoopvol voor de toekomst.

Zijn beroep op de pers om in opbouwende zin haar taak te vervullen was bij voorbaat reeds ingewilligd: nl. bij de vorige exposities! De critici hebben toen scherp gereageerd op het gebodene en de gecorrigeerde koers die nu gevaren wordt zou mede daarvan het gevolg kunnen zijn. In de expositie van dit jaar wordt de lading door de vlag gedekt. Zonder meer is dit een verheugende ervaring waarmee niet alleen het belang van de kunstbeoefening in Bloemendaal, maar ook dat van de liefhebbers en potentiële kopers gebaat is.

Kern van goed gehalte

Het beeld van de tentoonstelling (enkele uitschietters tussen een meerderheid van vrijwel steeds acceptabel werk steekt niet zoveel meer af van dat bij verenigingen die op meer traditie kunnen steunen.

De collectie heeft de vereiste allure verkregen door de veelheid van plastiek en toegepaste kunst van het echtpaar Draaisma-Haye, welke allure mede verkregen wordt door de schilderijen van Hage, het gevoelige en rake werk van Van Duffelen en de, wonderlijk recente, monumentale houtskooltekening van Mendlik: een fantasierijk opgeloste dynamiek! Reïsschets en de Paarden van mej. De Josselin de Jong duiden op een gevoelig oog en vaardige hand; vooral het eerstgenoemde heeft ons zeer bekoord. H. Lit toont in zijn forse bloemstillevens aan, met grote sprongen te zijn vooruitgegaan en het Portretje van De Savornin Lohman wordt in deze expositie niet overtroffen.

Het paarlemoer-achtige Wintergezicht door Van Velsen is een plezierig schilderijtje! Heymans exposeert hier voor het eerst zijn abstracties die, nog wat heterogeen in elkaars nabijheid, de indruk geven emotioneel sterk doorleefd te zijn.

De juiste homogene reeks tekeningen van Pieck doet ons weer betreuren hoe diens bekwaamheid is vastgelopen in routine.

Met vermelding van het kinderportretkopje van mevr. Wildervanck de Blécourt mogen wij de opsomming van het vermeldenswaardige besluiten.

Met de uitsluiting van de niet-beroepsschilders — waarmee wij het zoals bekend, zeer eens zijn — missen we toch enkele figuren, wier werk ons bij de vorige gelegenheid wel heeft geïntrigeerd en die we in een ander verband nog eens hopen te zien.

L. T.

1958
28 september 1958

E. H. Heijmans
Rynegomlaan 58

Aerdenhout, datum postmerk

Uitnodiging

Ondergetekende nodigt U uit tot de opening ener tentoonstelling van een aantal zijner abstracte schilderijen, welke gehouden wordt in de Kunstzaal „De Ark”, Nieuw Heiligland 1-3, (tussen Groot en Klein Heiligland) te Haarlem.

Opening zondag 13 juli 1958, te 16 uur door D^ro G. L. Meinsma.

Verdere duur der tentoonstelling: van 13 tot 26 juli, van 10 tot 22 uur, behalve op woensdag en zaterdagmiddag van 14 tot 16.30 uur.

Hoogachtend,

Eduard Heijmans

BLOEMENDAAL

Abstracte schilderijen van E. H. Heijmans

In kunstzaal „De Ark”, Nieuw Heiligland 1-3 te Haarlem wordt een tentoonstelling gehouden van abstracte schilderijen van E. H. Heijmans te Aerdenhout. De expositie zal zondag 13 juli om vier uur 's middags geopend worden door drs. G. L. Meinsma.

TENTOONSTELLINGEN

Huis Van Looy: Tentoonstelling van een collectie van moderne kunstwerken, 10—12.30 en 13.30—17 uur. Galerie Espace: Een zomertentoonstelling met werken van Appel, Lucebert, Sanders en anderen, 11—17 uur. „In 't Goede uur”: Expositie van werk van Wim Steyn van 10—19 uur. Kunsthandel J. R. Bier: Expositie van werk van Jan Sluyters. Dagelijks geopend van 10—17 uur. Kunstzaal „De Ark”: Expositie van werk van Eduard Heijmans, 10—22 uur.

Heijmans exposeert in „De Ark”

Abstracte kunst lijkt mij in deze tijd een aantrekkelijke vluchthaven te zijn voor lieden, die slecht kunnen optornen tegen de moeilijkheden die de beoefening van de figuratieve kunst met zich mee kan brengen. Door het ontbreken van vertrouwde criteriums ontsnappen hun pogingen veelal aan de critiek. Zij kunnen zich nieuwlichters wanen, die in ieder geval thans al kunnen genieten van een meer algemene waardering, die hen later wel in de schoot zal vallen naast de reeds bestaande van goedwillende snobs, die bang zijn voor het maken van fouten, zoals die voorheen zijn begaan bij de beoordeling van uitingen, waarvoor de auteurs met trots de benaming aanvaardden, die door critici als scheldwoord bedoeld was. Men denke aan „wilde beesten” als Matisse, Vlaminck, Derain, Van Dongen enzovoorts, die wij onder de „Fauves” hebben leren rangschikken, voor welk woord men in een dictionaire onder meer de vertaling „verseurende dieren” kan vinden. Het domme bij verscheidene beoefenaars van abstracte kunst is dat zij niet inzien, dat het nu even moeilijk geworden is zelfcritiek toe te passen. Enig houvast hebben ze wel aan het feit misschien, dat hun werk verschilt met dat van anderen en ze door vermeende originaliteit denken kunnen persoonlijkheid te bezitten. Wie het zonder andere vergelijkingen als deze denkt te kunnen stellen, moet echter wel heel sterk staan. En nu lijkt het mij zo onwaarschijnlijk dat er in deze tijd juist zo ontzettend veel van die sterke figuren zouden bestaan. Dat de gezien de exposities bij „Espace, in het Klein Heiligland te Haarlem voldoende kritisch ingestelde leiding daar onze aandacht nooit te vaak verlangde, vindt zijn oorzaak vermoedelijk ook in een zelfde geloof. Het aanbod van schilderijen in de richting, waarvoor „Espace” voorkeur koestert, is groot en daarom kan men waardering hebben voor de wijze waarop men daar wist te selecteren. Het is de overgang naar abstracte kunst van E. Heijmans, die tot 26 juli exposeert bij „De Ark” aan het Nieuw Heiligland, die mij verleide tot deze overpeinzingen. Misschien komt hij ertoe toch zijn zelfcritiek eens te toetsen aan het normbesef, dat bij dergelijk gericht werk ook in Haarlem al aan de dag werd gelegd. Mogelijk dat Heijmans' enthousiasme dan wat gematigd wordt, maar dat er ook iets meer spanning komt in zijn uitingen. Die van thans kwamen er, dacht ik, wat gemakkelijk uit en steunen soms te zeer op een trouwaille. Te kort nog beweegt hij zich op dit voor hem nieuwe gebied. Dat blijkt ook wel uit de zo verschillende geaardheid van zijn werk. Te zeer bedrinkt hij zich nog aan de kleur, waarvan het effect zou winnen bij een meer overwogen toepassing. Zijn enthousiasme is echter verwarmend en als hij hierdoor tot de sterken zou kunnen gaan behoren, dan kan alleen gezegd worden dat deze expositie te vroeg kwam.

Bob Buys

H. D. b. l. d.
21.7.

„Ik ben een volkomen gelukkig mens”

Een zondagskind, dat ben ik,” zegt Eduard Heymans, kunstschilder te Aerdenhout, „en heus niet, omdat ik vorig jaar al scharrelende op het Waterlooplein tussen wat oude rommel een echte Paul Klee ontdekte en deze voor een gulden kocht. Nee, maar ik ben een zondagskind om de eenvoudige reden, dat mijn leven mij heeft geleerd, dat men geen geluk hoeft te hebben om gelukkig te zijn.” Hij is geboren in 1912 te Utrecht. Na het lyceum te Aerdenhout te hebben afgegaan, vertrok hij naar Duitsland voor een technische studie in de houtbewerking. Vervolgens zwierf hij bijna de hele wereld rond, begon te tekenen als amateur en kreeg les van Anton Pieck.

Zwervershart bleef kloppen

Het zou nog enige tijd duren, voordat hij geheel voor de kunst werd gewonnen. Palestina trok hem — het land van de toekomst. Hij was er van '35 tot en met '37 voor het bouwen van radiokasten, vocht hij de hulppolitie te paard tegen Arabieren en bouwde zelfs mee aan een woning van president Gaim Weizmann. Maar zijn zwerversnatuur schonk hem ook hier geen rust. Argentinië was het nieuwe doel: hij belandde in de Pampa, waar hij reparaties aan landbouwverktuigen verrichtte en leerde er terdege paardrijden en schieten.

Hier kookte hij eens in een badkuip voor zestig gaucho's echte Hollandse erwtensoep. In december '39 — vlak voor de oorlog — keerde hij naar Nederland terug, waar hij zich bij de Kamer van Koophandel liet inschrijven als handelaar in antiek en kunstzaken. Nu kon hij zich meer gaan toelagen op het tekenen en schilderen en zelfs plaatste hij enkele mozaïeken in kerken. Landschap, stillevens, portret — alles had zijn belangstelling. „Maar een mens moet kiezen,” zegt Eduard Heymans.

Wat ben ik eigenlijk?

„Avonturier, tekenaar, schilder of kunsthandelaar?”

Plotseling wist hij het — of misschien reeds lang! Hij liquideerde zijn zaak en liet zich uitschrijven bij de Kamer van Koophandel. Nu staat er in het telefoonboek „Eduard Heymans, kunstschilder”.

„En zo zal het altijd blijven,” zegt hij. Hij vergelijkt zich met een vlinder, cocon na cocon wordt van je afgepeld, totdat je in je ware gedaante verschijnt.

Na al zijn ervaringen en indrukken — ook in de oorlog, waarin hem het leed niet bespaard bleef (vele van zijn familieleden zijn omgekomen) — is het, alsof hij een grote tube vol opgekropte fantasie op het schildersdoek uitdrukt.

Vele bronnen van inspiratie

Dikwijls kan men de schilder vinden te midden van zijn gezin, weggedoken in een stoel, luisterend naar een concert, terwijl zijn hand felle blaaspartijen, contrapuntering, zware of grillige accoorden, met kleurvlekken of lijnen in een notitieboekje vastlegt. Maar ook een krabbel van zijn dochttertje kan hem inspireren, zoals bij de verjaardag van zijn vrouw: twee poppetjes, vader en moeder voorstellend. Het was het uitgangspunt voor een abstract werk „De twee Magiërs”.

„Het kind is argeloos en eerlijk,” merkte hij peinzend op. „Wij groten moesten daar meer op letten.”

Het „abstracte reliëf”.

Als ambachtsman streeft hij naar perfectie en

acht hij het experiment noodzakelijk. Maar niet slechts alleen uit technisch oogpunt is hij tot de abstracte schilderkunst overgegaan — Heymans is zich bewust te leven in de tweede helft van de 20ste eeuw. Geleidelijk aan laat hij de „ouderwetse” vormen los. Hier en daar worden we nog herinnerd aan zijn laatste landschappen, totdat hij zijn eigen techniek heeft gevonden; datgene, wat hij een „abstract reliëf” noemt.

Hij werkt hierbij met zulke zware verfmaterialen — overigens zijn „geheim” — dat het doek meer dan een centimeter wordt opgehoogd, waardoor zijn laatste werk (slechts 50 bij 70 cm groot) een gewicht kreeg van 20 kilo!

Uit Heymans' voorstellingen blijkt zijn brede sociale belangstelling, mystieke inslag en tevens zijn profetische instelling („Microkosmos”, „Sloppen”, „Menselijke verhoudingen”, „Tijdclip”, „Herscheping”).

Hij is een groot bewonderaar van Paul Klee en dus zal hij nooit zijn bijzondere ontdekking van het Waterlooplein verkopen. Verder is hij ook een groot bewonderaar van Ossip Zadkine, de schepper van het Rotterdamse oorlogsmonument, welke kunstenaar hij in zijn woning te Aerdenhout mocht ontvangen.

Joop Deelman.

Een gesprek met kunstschilder EDUARD HEYMANS, die enkele jaren geleden, na een leven van zwerven over de gehele wereld, met schilderen begon. In maart exposeert deze zeer merkwuurlijke figuur zijn werken in de Zuiderpark-h.b.s. te Den Haag

De schilder met paletmes „actie” voor zijn doek „Evolutie”, een doek van 1,65 bij 2 meter.

Mzier 20.2.59